

Płace w grantach

Komentuje prof. Michał Karoński, przewodniczący Rady Narodowego Centrum Nauki

Cel zmian w systemie wynagrodzeń w grantach jest jasny. Odpowiadamy na postulat środowiska, aby system miał charakter „ryczałtowy”, w którym z góry wiadomo, jakie wynagrodzenia i w jakiej wysokości należy planować w grantach.

Według nowych zasad mamy trzy kategorie wynagradzania: dla kierownika projektu, dla zatrudnionych w projektach postdoków i stypendia naukowe dla doktorantów oraz tzw. wynagrodzenie dodatkowe dla członków zespołu, które można pobierać w różnej postaci, zarówno na podstawie umowy o pracę, jak i umów zlecenia lub o dzieło. Wynagrodzenia dodatkowe są jednak limitowane i zależą od wielkości zespołu grantowego. Ważne jest to, że kierownik może dowolnie, w trakcie realizacji grantu, gratyfikować osoby z nim współpracujące, stosownie do ich wkładu pracy.

Druga ważna zmiana to umożliwienie kierownikowi zatrudniania się na etacie utworzonym ze środków grantowych. Dotyczy to tylko tych osób, które nie mają już etatu w jednostce badawczej. Ten typ zatrudnienia adresujemy głównie do młodych doktorów, którzy mają kłopoty ze znalezieniem zatrudnienia na uczelni czy w instytutach badawczych oraz do osób po postdokach krajowych i zagranicznych. Warto podkreślić, że ustalone maksymalne stawki brutto rocznego wynagrodzenia etatowego dla kierowników projektu, 85 tys. zł w konkursie SONATA i 120 tys. zł w OPUS-ie, nie zależą od stopnia czy tytułu naukowego. To ogromna zmiana w stosunku do poprzednio stosowanych zaleceń Rady.

Preferujemy budowę zespołów badawczych złożonych z postdoków, doktorantów i studentów. W OPUS-ie postdok może otrzymać 85 tys. zł rocznie. Zasady są elastyczne; przykładowo, można zatrudnić dwóch postdoków na 3 lata albo trzech postdoków na 2 lata, ale łącznie zatrudnienie postdoków w tym grantcie nie może przekraczać 72 osobomiesięcy. Jedynie ograniczenia polegają na tym, że postdoka trzeba zatrudnić na minimum 6 miesięcy – zawsze na pełen etat! – oraz, że kierownik może zatrudnić na takim etacie co najwyżej jednego swojego ucznia.

Budżet na stypendia naukowe w konkursie OPUS w wysokości do 6 tys. zł miesięcznie też można podzielić elastycznie,

np.: między dwóch doktorantów po 3 tys. zł, ale też między czterech po 1,5 tys. Przy przyznawaniu stypendiów naukowych należy się kierować ogólnymi zasadami uchwalonymi poprzednio przez Radę. Łączna wysokość stypendiów naukowych dla jednej osoby, pobieranych z grantów NCN, nie może przekraczać 3 tys. zł miesięcznie.

Nie ograniczamy, zwłaszcza w konkursie OPUS, budowy dużych zespołów, ale chcemy, by były one tworzone raczej w oparciu o postdoków i doktorantów niż pracowników zatrudnionych w jednostkach naukowych. W jakimś sensie ograniczamy natomiast tworzenie zespołów złożonych jedynie z osób zatrudnionych na etatach w uczelniach czy w instytutach. W konkursie OPUS na takiego członka zespołu można jednak otrzymać: do

2,5 tys. zł miesięcznie dla kierownika projektu i do 1 tys. zł miesięcznie na co najwyżej dwóch członków zespołu. Oczywiście, zespół może być liczniejszy i opłacany w ramach ustalonego powyższy sposób limitu.

Rada NCN stoi na stanowisku, że sytuacja, w której system grantowy stanowi uzupełnienie płac na uczelniach, jest trudna do zaakceptowania. Władze powinny zadbać o taki poziom zarobków uczonych aby – tak jak to jest na całym świecie – system grantowy zapewniał jedynie: środki na badania, etaty dla postdoków oraz fundował stypendia dla doktorantów i najlepszych studentów. Nie trudno stwierdzić, że dotychczasowe zasady tworzenia kosztorysów w grantach NCN nie zawsze temu celowi służyły. Szczególnie w naukach technicznych widzimy ogromne, często sztucznie rozbudowane zespoły badawcze oraz projekty o kosztorysach, w których dominują wynagrodzenia na umowę o dzieło czy umowę zlecenie, dochodzące niekiedy nawet do 80% kosztów całego grantu. Chcemy to zjawisko ograniczyć. Zakładamy, że po sensownym uregulowaniu płac w sektorze nauki w ogóle nie będzie wynagrodzeń dodatkowych w grantach, a jedynie wynagrodzenia etatowe oraz stypendia naukowe. Przyjęte przez nas zmiany to pierwszy, bardzo ostrożny krok w tym kierunku, biorący pod uwagę obecne realia płacowe.

Notował Piotr Kieraciński

nie w życie planów zapisanych w DNA. Prof. Yonath jest laureatką wielu nagród. Ponad 20 uczelni na całym świecie, w tym Cambridge i Oxford, nadało jej doktórę honoris causa. Uroczystość wpisuje się w jubileusz 70-lecia akademickiej Łodzi. Rodzina laureatki pochodzi z Polski, ze Zduńskiej Woli. W 1933 r. wyemigrowała do Izraela. Prof. Yonath odwiedziła też Zduńską Wolę, by poszukiwać śladów swoich przodków.

IBIS II

ŚWIERK W Narodowym Centrum Badań Jądrowych zbudowano unikatowe w skali światowej źródło plazmy IBIS II. Jest to zmodyfikowana i unowocześniona wersja oryginalnej, chronionej patentami konstrukcji, opracowanej przez pracowników instytutów w Świerku. Urządzenie to otwiera nowe możliwości zarówno w zakresie badań plazmy wysokotemperaturowej, jak również opanowania nowatorskich technologii modyfikacji powierzchni ciał stałych do zastosowań przemysłowych. Ważną cechą plazmy wytwarzanej przez urządzenie IBIS II jest bardzo wysoka, sięgająca 100 mln stopni temperatura plazmy oraz jej wysoka turbulencyjność, dzięki której część generowanych cząstek osiąga bardzo wysokie energie. Jednym z obszarów badań prowadzonych na IBIS-ie będzie wzmacnianie intensywności turbulencji w celu efektywniejszego przyspieszania cząstek bez ponoszenia kosztów budowy i eksploatacji specjalizowanych akceleratorów.

– Podstawową, nigdzie więcej niespotykaną zaletą naszego urządzenia jest to, że uzyskujemy plazmę nie w środowisku względnie gęstym gazu, lecz w wysokiej próżni. Warunki, jakie jesteśmy w stanie wytworzyć, są porównywalne z warunkami panującymi w plazmie kosmicznej – stwierdza dr Cezary Pochrybiak, kierownik Zakładu Technologii Plazmowych i Jonowych NCBJ, kierownik projektu.

Innym ważnym kierunkiem badań jest oddziaływanie plazmy z powierzchnią ciał stałych, realizowane w warunkach silnie odbiegających od równowagi termodynamicznej i prowadzące do modyfikacji własności powierzchni niesięgających metodami tradycyjnymi. Prowadzone w Świerku badania obejmują m.in.: uszlachetnianie powierzchni metali i ceramik, m.in. uodpornianie stali na utlenianie w wysokiej temperaturze, zwiększanie zwilżalności, wytwarzanie złącz ceramika-metal, poprawa adhezji warstw intermetalicznych itp.; wytwarzanie materiałów łączących cechy półprzewodnika i ferromagnetyku, pozwalających łączyć funkcje zapisu informacji z ich przetwarzaniem i przesyłaniem (kierunek badań uważany za przyszłość elektroniki); ulepszone metody sklejania materiałów o odmiennej strukturze.

IBIS II powstał w ramach projektu „Wzmocnienie potencjału innowacyjnego Ośrodka w Świerku w zakresie rozwoju technologii wykorzystujących promieniowanie jonizujące”. Całkowita wartość projektu wynosi 39,669 tys. zł. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków EFRR w ramach RPO Województwa Mazowieckiego 2007-2013.

Litewska akredytacja

WILNO/BIAŁYSTOK Filia Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie uzyskała akredytację litewskiego Centrum Oceny Jakości Studiów (odpowiednik PKA). Ko-

